

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 7.7.2017 г.
COM(2017) 371 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА

**Тринадесети доклад относно прилагането на Регламент (ЕО) № 866/2004 на
Съвета от 29 април 2004 г. и последиците от това прилагане за периода от
1 януари до 31 декември 2016 г.**

{SWD(2017) 261 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА

Тринадесети доклад относно прилагането на Регламент (ЕО) № 866/2004 на Съвета от 29 април 2004 г. и последиците от това прилагане за периода от 1 януари до 31 декември 2016 г.

Регламент (ЕО) № 866/2004 на Съвета относно режим съгласно член 2 от Протокол № 10 от Акта за присъединяване¹ (наричан по-нататък „Регламентът за демаркационната линия“) влезе в сила на 1 май 2004 г. С него се определя редът, по който разпоредбите на правото на ЕС се прилагат по отношение на движението на лица, стоки и услуги през линията между зоните на Република Кипър, в които правителството не упражнява ефективен контрол, и зоните, в които то упражнява ефективен контрол. С цел да се осигури ефективността на тези разпоредби, тяхното приложно поле беше разширено така, че да включи границата между тези зони и източната суверенна зона на Обединеното кралство (ИСЗ).²

Настоящият доклад обхваща периода от 1 януари до 31 декември 2016 г.

Комисията провежда конструктивен диалог с компетентните органи на Република Кипър и с администрацията на суверенната зона (СЗ), както и с Търговската камара на кипърските турци (ТККТ), относно прилагането на Регламента.

1. ПРЕМИНАВАНЕ НА ЛИЦА

1.1 Преминане през установените пропускателни пунктове

Регламентът осигурява стабилна правна рамка за преминаване на кипърски граждани, други граждани на ЕС и граждани на трети държави, които пресичат демаркационната линия (наричана по-нататък „линията“) през установените пропускателни пунктове. В сравнение с предходните години, през 2016 г. нарасна броят на кипърските гърци и кипърските турци, които преминават линията.

Според данни от Република Кипър през обхванатия от доклада период са регистрирани 613 111 (предходен период: 534 879) преминавания на кипърски гърци и 244 929 преминавания на превозни средства на кипърски гърци (предходен период: 189 027) от контролираните от правителството зони в северната част на Кипър и 1 138 670 (предходен период: 1 055 130) преминавания на кипърски турци и 413 208 преминавания на превозни средства на кипърски турци (предходен период: 382 621) от северната част на Кипър към контролираните от правителството зони³.

¹ ОВ L 161, 30.4.2004 г., стр. 128. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕС) № 685/2013 на Съвета от 15 юли 2013 г. (ОВ L 196, 19.7.2013 г., стр. 1) — известен като „Регламент за демаркационната линия“.

² Вж. третото съображение от Регламента за демаркационната линия.

³ Органите на Република Кипър не съхраняват данни относно връщанията на кипърски гърци обратно в контролираните от правителството зони или относно връщанията на кипърски турци обратно в северната част на Кипър.

Намалял е броят на преминаващите линията граждани на ЕС, които не са граждани на Кипър и граждани на трети държави. Според данни от полицията на Република Кипър (наричана по-нататък „CYPOL“) през обхванатия от доклада период линията са преминали 385 426 граждани на ЕС, които не са граждани на Кипър и граждани на трети държави (предходен период: 491 860).

Горепосочените данни на CYPOL обаче не включват данни за лицата и превозните средства, преминаващи от северната част на Кипър през пропускателните пунктове *Pergamos* и *Strovilia*⁴. По отношение на тях ИСЗ докладва, че 125 457 (предходен период: 115 335) кипърски гърци са преминали в северната част на Кипър и 429 807 (предходен период: 389 412) кипърски турци са преминали линията в другата посока, а 295 042 граждани на ЕС, които не са граждани на Кипър и граждани на трети държави, са преминали в двете посоки през пропускателните пунктове, разположени в ИСЗ.

През 2016 г. броят на служителите на CYPOL, работещи непосредствено на пропускателните пунктове, се е запазил същият като през 2015 г., а именно 69 души.

Данните, събрани от общността на кипърските турци, показват увеличение на преминаванията на кипърски гърци (980 724) и увеличение на преминаванията на превозни средства на кипърски гърци (346 609) от контролираните от правителството зони към северната част на Кипър. Тези данни показват също така увеличение на преминаванията на кипърски турци (1 762 498) и увеличение в броя на преминаванията на превозни средства на кипърски турци в другата посока (728 049). Общо 1 253 446 чужди граждани са преминали от контролираните от правителството зони в северната част на Кипър.

Няма данни за инциденти при преминаванията през 2016 г. Към момента обаче органите на Република Кипър все още не позволяват на автобуси на кипърски турци, които превозват граждани на ЕС, да преминават в контролираните от правителството зони.

Въпреки че не попада в приложното поле на Регламента за демаркационната линия, премахването през 2015 г. на някои изисквания за преминаване в северната част на Кипър през демаркационната линия в резултат от едностранна мярка за изграждане на доверие (МИД) от кипърската турска общност, продължи да оказва положително въздействие върху броя на преминаванията през 2016 г.

С подкрепата на полицейската част на мироопазващите сили на ООН в Кипър (UNFICYP) продължи да се улеснява практикуването на религията, както беше посочено в доклада на Генералния секретар на ООН от януари 2017 г.⁵ Въпреки това беше докладвано за все по-големи трудности при получаването на разрешителни за религиозни служби в неконтролираните от правителството зони.

⁴ В Регламента за демаркационната линия не е предвидено задължение за докладване за тези движения.

⁵ Доклад на Генералния секретар на ООН относно UNFICYP [S/2017/20] от 9 януари 2017 г.

1.2 Незаконна миграция през демаркационната линия и убежище

Данните на CYPOL за 2016 г. показват увеличение на броя на мигрантите, които са преминали неправомерно през линията от северната част на Кипър към контролираните от правителството зони. През 2016 г. техният брой е бил 1 499, докато през 2015 г., 2014 г., 2013 г. и 2012 г. той е бил съответно 1 290, 970, 1 043 и 1 265. Държавите на произход с най-голям брой незаконни мигранти, задържани след като са пресекли демаркационната линия, са Сирия (704), Сомалия (217), Пакистан (141), Камерун (60) и Иран (46). От тези 1 499 незаконни мигранти 87 % са подали молба за международна закрила в Република Кипър (1310). По-голямата част от тях са сирийци (702).

Незаконните мигранти обикновено биват задържани по време на проверки по протежението на линията, както и на летищата при опит да напуснат Кипър, или в полицейските управления, когато търсят международна закрила.

Оценката на CYPOL на факта, че незаконните мигранти са пристигнали в контролираните от правителството зони, след като са пресекли неправомерно линията, е изготвена въз основа на същите критерии както през предходните години — предимно въз основа на информация, съдържаща се в техните документи, изявления, направени от мигрантите, и други доказателства.

Според тази оценка почти всички незаконни мигранти, задържани в контролираните от правителството зони след незаконно преминаване на линията, са пристигнали в северната част на Кипър от територията на Турция.

Кипърската турска общност потвърди още веднъж пред Комисията, че в северната част на Кипър се полагат усилия за предотвратяване на незаконната миграция. Съгласно получената информация през 2016 г. на 2 482 души⁶ е било отказано влизане в северната част на Кипър, а 616 лица⁷, задържани в северната част на Кипър, са били върнати на територията на Турция — последното място, през което са преминали преди да дойдат на острова.

Представители на двете общности се срещат редовно в рамките на действащ под егидата на ООН технически комитет на двете общности по въпросите на престъпността и наказателноправните въпроси (Technical Committee on Crime and Criminal Matters — TCCSM). В допълнение към този комитет двете общности продължават да работят заедно чрез създаденото съвместно звено за комуникация, което предоставя форум за обмен на информация по наказателноправни въпроси.

CYPOL описва сътрудничеството с другите компетентни държавни служби и администрацията на ИСЗ като много добро.

Източна суверенна зона (ИСЗ)

⁶ Граждани на Сирия: 611, на Турция: 496, на Туркменистан: 111, на Иран: 109, на Ирак: 55.

⁷ Граждани на Турция: 251, на Нигерия: 40, на Сирия: 37, на Туркменистан: 27, на Република Молдова: 26.

Като цяло незаконната миграция от северната част на Кипър през ИСЗ отбелязва лек спад. През 2016 г. са задържани 4 незаконни мигранти, след като те незаконно са пресекли линията⁸. Преминаването на 1 296 лица през линията не е било разрешено, като по-голямата част от тях (566) са турски граждани. Другите чужди граждани са от САЩ, Русия, Иран и Сирия, като те са пристигнали през северната част на Кипър.⁹ Тези лица са били насочени към пропускателния пункт Agios Dhometios, за да преминат установените процедури съгласно изискванията за влизане в Република Кипър.

Служителите от суверенната зона продължават да описват сътрудничеството си с Република Кипър като отлично.

Извън пропускателните пунктове, за да противодейства на незаконната миграция, полицията на СЗ извършва извънредни патрулни обиколки въз основа на оценка на риска и анализ на разузнавателна информация. Тези патрулни обиколки се допълват с патрули на митническия и военния персонал на СЗ.

Особено труден е контролът на няколко „неразрешени пропускателни пункта“ в село *Pergamos* или близо до него, използвани от местни жители и земеделски стопани. Както бе посочено в предишни доклади, тези неразрешени пропускателни пунктове продължават да будят безпокойство и е необходимо да се намери трайно решение в съответствие с член 5, параграф 2 от протокол № 3 към Акта за присъединяване от 2003 г.¹⁰ Администрацията на СЗ обяви, че в случай на нужда в районите на неразрешените пропускателни пунктове бързо може да бъдат изпратени служители.

2. ПРЕМИНАВАНЕ НА СТОКИ

2.1 Стойност на търговския обмен

В съответствие с член 8 от Регламент (ЕО) № 1480/2004 на Комисията¹¹ Търговската камара на кипърските турци (ТККТ) и органите на Република Кипър докладваха ежемесечно за вида, обема и стойността на стоките, за които са издадени придружаващи документи. И Търговската камара на кипърските турци, и органите на Република Кипър докладват за стоките, преминали в контролираните от правителството зони през пропускателните пунктове *Pergamos* и *Strovilia*, намиращи се под контрола на администрацията на СЗ.

Според ТККТ общата стойност на стоките, за които са издадени придружаващи документи, възлиза на 5 017 714 EUR (предходен период: 3 933 918 EUR). Тези данни показват съществено увеличение от 27,55 % в общата стойност на стоките, за които са издадени придружаващи документи в сравнение с 2015 г. Основната част от общото увеличение се дължи на търговията с картофи.

⁸ Тези 4-ма незаконни мигранти, задържани в рамките на ИСЗ, са предадени на органите на Република Кипър и са били добавени към общия брой лица, които са преминали неправомерно през демаркационната линия, а тяхното разпределение по националност е представено в таблица VII от документ SWD(2017)261.

⁹ Граждани на Турция: 566, на САЩ: 66, на Русия: 60, на Иран: 35, на Сирия: 31.

¹⁰ ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 940.

¹¹ Регламент (ЕО) № 1480/2004 на Комисията от 10 август 2004 г. (ОВ L 272, 20.8.2004 г., стр. 3).

Според доклади, предоставени от Република Кипър, общата стойност на стоките, за които са издадени придружаващи документи и които са преминали през линията, се е увеличил значително с 21,06 % до 4 374 968,06 EUR (предходен период: 3 619 736 EUR). Това увеличение отчасти отразява икономическото възстановяване, но се дължи предимно на търговията с картофи.

Въпреки че не е в обхвата на Регламента за демаркационната линия, според данните на Кипърската търговска и индустриална камара (КТИК) търговията от контролираните от правителството зони към северната част на Кипър леко се е увеличила, а именно с около 3,09 % — от 1 314 271 EUR през 2015 г. на 1 354 947 EUR през 2016 г. Търговията от контролираните от правителството зони към северната част на Кипър представлява 30,97 % от търговията в обратната посока (36,3 % през 2015 г.).

Общността на кипърските турци продължава да прилага търговски режим, който по принцип „отразява“ ограниченията на Регламента за демаркационната линия. Като основна причина за това общността на кипърските турци открито посочва защитата на местните предприятия. Този режим обаче не винаги се прилага последователно.

2.2 Вид на стоките

Най-търгуваната стока през 2016 г. са били пластмасовите изделия, следвани от прясната риба, строителните материали и картофите.¹²

Бяха включени нови продукти, като например използвано растително масло. Цялата търговия през линията е била в пределите на острова.

2.3 Нередности

Няма данни за случаи на нередности през обхванатия от доклада период.

2.4 Пречки и трудности във връзка с движението на стоки

Все още са налице пречки пред търговията през линията и според Комисията и стопанските субекти кипърски турци тези пречки са причина за ограничената търговия.

Както бе посочено в предишни доклади¹³, въпросът с преминаването на търговски превозни средства на кипърски турци в контролираните от правителството зони все още не е решен и към настоящия момент търговските превозни средства на кипърски турци над 7,5 тона не могат да пресичат линията освен ако не притежават документи, издадени от Република Кипър и съответстващи напълно на достиженията на правото на ЕС. Органите на Република Кипър уведомиха Комисията, че са въвели разпоредби за улесняване на процеса за получаване на удостоверения за техническа изправност на превозните средства и на професионални свидетелства за управление на превозни средства от кипърските турци. Комисията е убедена, че решението на този проблем ще допринесе в значителна степен за повишаване на равнището на търговия, тъй като ще улесни превоза на товари. Освен това, това би могло да укрепи контакта между

¹² SWD(2017)261, таблица IV.

¹³ Вж. например деветия, десетия, единадесетия и дванадесетия доклад относно прилагането на Регламент (ЕО) № 866/2004 на Съвета и последиците от това прилагане.

кипърските стопански субекти, което ще спомогне в голяма степен за увеличаване на доверието между двете общности. През обхванатия от доклада период не са настъпили промени по този въпрос.

Както и през предходните години, органите на Република Кипър все още не разрешават преминаването през демаркационната линия на преработени хранителни продукти заради опасения на здравните служби във връзка с производствения процес в северната част на Кипър. Както беше отбелязано в предишни доклади, Комисията остава на позицията, че съгласно Регламента за демаркационната линия няма основания за извършването на проверки на обекти в северната част на Кипър, за да се прецени дали производството се извършва в съответствие с правилата на Съюза.¹⁴ Въпреки че органите на Република Кипър може да вземат проби от продуктите за допълнителен анализ в съответствие с прилагането на Регламента за демаркационната линия, те не трябва да възпрепятстват преминаването на всички преработени хранителни продукти. Подобно на търговските превозни средства, и във връзка с този въпрос през обхванатия от доклада период не са настъпили промени.

През периода, обхванат от доклада, органите на Република Кипър са продължили да прилагат същите изискванията, които прилагат за преработените храни, към търговията с материали, които влизат в контакт с храни. Комисията проучва този въпрос.

Както и през предходните години, търговци кипърски турци продължават да съобщават за трудности при снабдяването на магазини и при рекламирането на своите продукти и услуги в контролираните от правителството зони, което представлява пречка пред търговията. Търговците продължават да докладват за нежелание на кипърските гърци да купуват стоките на кипърските турци. Освен това беше отбелязано, че търговците от двете общности са изправени пред редица административни проблеми, когато желаят да започнат съвместна стопанска дейност с другата общност. Стопанските субекти от двете страни трябва да бъдат свободни да участват в търговски отношения, основани на техните изисквания по отношение на извършването на стопанската дейност.

Проблемите, свързани с оказвания натиск от производители кипърски гърци върху търговци на картофи кипърски гърци с произход от северната част на Кипър, са били решени с помощта на органите на Република Кипър.

2.5 Контрабанда на стоки

Контрабандата на стоки продължава да е широко разпространена, като тя отразява географските особености на линията. Операциите по контрол се провеждат в райони близо до линията с цел да бъдат разрешени по-специално сезонни по характер проблеми, като например транспортирането на дивеч/диви птици или фойерверки (също през ИСЗ) към контролираните от правителството зони.

¹⁴ Десети доклад относно прилагането на Регламент (ЕО) № 866/2004 на Съвета и последиците от това прилагане.

През 2016 г. Република Кипър е извършила 1 852 изземвания (предходен период: 2 689). През 2016 г. се отбелязва увеличение в количествата на иззетите от Република Кипър цигари и намаление в количествата на иззетия тютюн за ръчно свиване на цигари: 257 785 цигари и 374 133 грама тютюн за ръчно навиване (предходен период: съответно 244 457 цигари и 399 283 грама). Беше докладвано, че в повечето случаи контрабандата се извършва в малки количества. Контрабандата се дължи на разликите в цените и на по-високите данъци върху тютюневите изделия в Република Кипър. Другите иззети изделия включват предимно стоки, нарушаващи правата върху интелектуалната собственост, и животински и млечни продукти. В районния съд има едно образувано наказателно дело за контрабанда. В по-голямата част от случаите, за които е докладвано, е наложено административно наказание.

През 2016 г. броят на изземванията на контрабандни стоки в рамките на ИСЗ (277) е намалял (предходен период: 351). Както и през 2015 г., цигарите и тютюнът за ръчно навиване са били най-често изземваните стоки.

Що се отнася до редовното снабдяване на населението от кипърски турци на село Pyla, разположено в буферната зона (член 4, параграф 10 от Регламента за демаркационната линия), количествата строителни материали, риба, цигари и т.н. се следят и записват от администрацията на ИСЗ.

2.6 Улесняване на търговията

Комисията продължава да търси начини за увеличаване на търговията през линията.¹⁵

През юли 2015 г. Комисията прие предложение за изменение на Регламента за демаркационната линия. Целта на предложението е да се установи начинът, по който механизмът за контрол по отношение на стоките, обхванати от наименование, регистрирано съгласно Регламент (ЕС) № 1151/2012, ще бъде прилаган в зоните на Република Кипър, в които правителството на Република Кипър не упражнява ефективен контрол.¹⁶ Това предложение за изменение все още не беше прието към края на отчетния период. Предложението е въз основа на постигнатото под ръководството на председателя Юнкер по време на неговото посещение в Кипър на 16 юли 2015 г. общо съгласие по временно решение за сиренето „Halloumi/Hellim“, което да се прилага в очакване на обединението на Кипър¹⁷.

ТККТ продължи да изразява общ интерес от премахването на забраната за търговия с живи животни и продукти от животински произход, включително млечни продукти, доколкото тези продукти са в съответствие с правилата и разпоредбите на ЕС. Понастоящем Комисията разглежда искането за разрешаване на търговията с риба от рибовъдни стопанства. Република Кипър многократно е изразявала готовността си да обмисли възможността за включването на нови стоки в списъка на стоките, които могат да преминават в контролираните от правителството зони.

¹⁵ През 2011 г. Комисията премахна задължението търгуваните през линията картофи да са произведени директно от сертифициран посадъчен материал.

¹⁶ COM/2015/0380 final - 2015/0165 (NLE).

¹⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-15-5402_en.htm

Комисията насърчава стопанските субекти да се възползват от възможностите за стопанска дейност и приветства съществените усилия, положени от търговските камари.

В рамките на проект, финансиран от ЕС, Търговската камара на кипърските турци и Кипърската търговска и индустриална камара продължават успешно да осъществяват проекта „Да бъдем за пример“ („Leading by Example“). Тази програма осигурява на младите кипърски гърци и кипърски турци възможност за стаж в предприятия от другата страна на демаркационната линия. Проектът има за цел да спомогне за диалога, доверието, сътрудничеството и помирението между гражданските общества, включително бизнес общностите, на цялата територия на Кипър.

2.7 Стоки от ЕС, върнати в зоните, в които правителството на Република Кипър осъществява ефективен контрол, след като са преминали през зоните, в които правителството не осъществява ефективен контрол.

Органите на Република Кипър докладваха, че 4 352 стоки са били върнати в контролираните от правителството зони, след като са преминали през зоните, които не се контролират от правителството. Отбелязано беше, че тези преминавания са били осъществени безпроблемно, като повечето от тях са били към и от пропускателните пунктове Kato Pyrgos-Karavostasi и Astromeritis-Zhodia.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Както се посочва и в предходните доклади, контролът на линията, извършван от органите на Република Кипър и администрацията на СЗ на установените пропускателни пунктове, и полаганите усилия са задоволителни. Броят на лицата, които преминават неправомерно през линията, се е увеличил и ситуацията трябва да бъде следена внимателно. Комисията призовава настоятелно администрацията на СЗ да намери подходящо решение и да разположи необходимите човешки ресурси, за да се справи с този проблем. Комисията продължава да е на мнение, че стабилността, предвидимостта и правната сигурност на изискванията на пропускателните пунктове, както и свободното движение на гражданите на ЕС, са от първостепенно значение.

През 2016 г. стойността на търговския обмен през линията е нараснал с 21,06 % — от 3 619 736 EUR на 4 374 968,06 EUR, а стойността на стоките, за които са издадени придружаващи документи, се е увеличила с 27,55 % от 3 933 918 EUR на 5 017 714 EUR. Най-търгуваните стоки са били пластмасовите изделия, следвани от прясната риба и строителните материали и картофите. На търговията с картофи се дължи по-голямата част от общото увеличение.

Кипърската търговска и индустриална камара и Търговската камара на кипърските турци са продължили тясното си сътрудничество и застъпничество за постигане на решение по кипърския въпрос, което според тях ще донесе икономически ползи и за двете общности.

През обхванатия от доклада период продължиха да се наблюдават някои пречки пред търговията. Все още органите на Република Кипър не разрешават преминаването на търговски превозни средства на кипърски турци над 7,5 тона, както и на преработени храни. През 2016 г. няма развитие по този въпрос.

Като цяло, въпреки че Регламентът за демаркационната линия продължава да предоставя работеща основа за разрешаване на преминаването на хора и стоки към контролираните от правителството зони на Република Кипър и от тях, Комисията остава загрижена за ниското равнище на търговията за всички продукти, с изключение на картофите. Комисията смята, че премахването на горепосочените пречки пред търговията би спомогнало за значителното увеличаване на търговията през демаркационната линия и изразява надеждата, че работата на двете камари за укрепване на контактите между двете бизнес общности ще доведе до засилване на икономическите връзки.

В този контекст Комисията разчита на ефективното сътрудничество на Република Кипър и на СЗ, за да се гарантира ефективното прилагане на Регламент (ЕО) № 866/2004 на Съвета. Комисията ще продължи да наблюдава прилагането на Регламента.